

مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده: پرسشنامه، روش اجرا و نمره‌گذاري
**Multidimensional Scale of Perceived Social Support:
Questionnaire, Instruction and Scoring**

Mohammad Ali Besharat, PhD
University of Tehran

محمدعلي بشارت
استاد دانشگاه تهران

پژوهشگر گرامي،

مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده^۱ یک ابزار 12 ماده‌اي است و حمايت اجتماعي را از سه منبع خانواده، اجتماع و دوستان در اندازه هاي هفت درجه‌اي از 1 (کاملاً مخالفم) تا 7 (کاملاً موافقم) مي‌سنجد (زيمت، دالم، زيمت و فارلي، 1988). حداقل و حداکثر نمره فرد در کل مقیاس به ترتيب 12 و 84 و در هر یک از زیرمقیاس‌هاي حمايت خانوادگي، اجتماعي و دوستان به ترتيب 4 و 28 محاسبه مي‌شود. نمره بالاتر نشان‌دهنده حمايت اجتماعي ادراك شده بيشتر است. ویژگی‌هاي روان‌سنجي مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده در پژوهش‌هاي خارجي تأييد شده است (براي مثال، استنلي، بک و زب، 1998؛ براور، امسلي، کيد، لاجنر و سيدات، 2008؛ چو، 2000؛ دالم، زيمت و والکر، 1991؛ زيمت و ديگران، 1988). در بررسی مقدماتي و ویژگی‌هاي روان‌سنجي اين مقیاس در نمونه‌هايي از دانشجویان و جمعيت عمومي ايراني ($n = 742$ ؛ 311 دانشجو، 431 عمومي)، ضرايب آلفاي کرونباخ براي کل مقیاس و ماده‌هاي سه زیرمقیاس حمايت اجتماعي خانوادگي، اجتماعي و دوستان به ترتيب 0/91، 0/87، 0/83 و 0/89 محاسبه شد و ضرايب همساني دروني مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده را تأييد کرد (بشارت، 1386). ضرايب همبستگي بين نمره‌هاي تعدادي از شرکت کنندگان (74 زن، 63 مرد) در دو نوبت با فاصله دو تا چهار هفته براي کل مقیاس و سه زیرمقیاس حمايت اجتماعي خانوادگي، اجتماعي و دوستان به ترتيب $r = 0/86$ ، $r = 0/78$ ، $r = 0/69$ و $r = 0/75$ محاسبه شد. اين ضرايب که در سطح $P < 0/001$ معنادار بودند، اعتبار بازآزمائي مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده را تأييد مي‌کنند (بشارت، 1386). روايي همگرا^۲ و تشخيصي (افتراقي)^۳ مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده از طريق اجراي همزمان مقیاس سلامت رواني^۴ (MHI؛ بشارت، 1385)، مقیاس همدلي عاطفي^۵ (مهرابيان و اپستين، 1972) و فهرست عواطف مثبت و منفي^۶ (PANAS؛ واتسون، کلارک و تلگن، 1988) در مورد نمونه‌هاي مختلف از دو گروه دانشجویان و جمعيت عمومي محاسبه و تأييد شد. ضرايب همبستگي حمايت اجتماعي ادراك شده با بهزيستي روان‌شناختي 0/57، با همدلي عاطفي 0/53، با عاطفه مثبت 0/49، با درماندگي روان‌شناختي 0/51- و با عاطفه منفي 0/55- به دست آمد. نتايج تحليل عملي اکتشافی^۷ و تأييدي^۸ نیز با تعيين سه عامل حمايت اجتماعي خانوادگي، اجتماعي و دوستان، روايي سازه مقیاس چندبعدي حمايت اجتماعي ادراك شده را مورد تأييد قرار

1. Multidimensional Scale of Perceived Social Support
2. convergent
3. discriminant
4. Mental Health Inventory
5. The Emotional Empathy Scale
6. Positive and Negative Affect Schedule
7. exploratory factor analysis
8. confirmatory factor analysis

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده

پاسخ‌دهنده گرامی،

با سلام و احترام، در این پرسشنامه عبارتهایی مطرح شده است. هر یک از عبارتها را با دقت بخوانید و با علامت زدن یکی از گزینه‌ها نظر خود را در مورد آن مشخص کنید. لطفاً به همه موارد پاسخ دهید. از همکاری شما صمیمانه سپاسگزاریم.

کاملاً مخالفم	تقریباً مخالفم	موافقم	نه مخالفم/ نه موافقم	تقریباً موافقم	کاملاً موافقم
					1. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که موقع نیاز به من کمک می‌کند.
					2. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که می‌توانم غم‌ها و شادی‌هایم را با وی در میان بگذارم.
					3. خانواده‌ام واقعاً سعی می‌کنند به من کمک کنند.
					4. حمایت و پشتیبانی عاطفی مورد نیازم را از خانواده‌ام دریافت می‌کنم.
					5. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که برای من واقعاً منبع آرامش و آسایش است.
					6. دوستانم واقعاً سعی می‌کنند به من کمک کنند.
					7. وقتی مشکلی پیش آید می‌توانم روی دوستانم حساب کنم.
					8. می‌توانم راجع به مشکلاتم با خانواده‌ام صحبت کنم.
					9. دوستانی دارم که می‌توانم غم‌ها و شادی‌هایم را با آن‌ها در میان بگذارم.
					10. فرد خاصی در زندگی من وجود دارد که احساساتم را درک می‌کند (برایش مهم است).
					11. خانواده ام در تصمیم‌گیری‌ها به من کمک می‌کنند.
					12. می‌توانم راجع به مشکلاتم با دوستانم صحبت کنم.

روش نمره‌گذاری

نمره هر زیرمقیاس بر حسب مجموع ارزش گزینه‌های هر ماده (کاملاً مخالفم = 1؛ مخالفم = 2؛ تقریباً مخالفم = 3؛ نه مخالفم/ نه موافقم = 4؛ تقریباً موافقم = 5؛ موافقم = 6؛ کاملاً موافقم = 7) محاسبه می‌شود. از جمع نمره تعداد کل ماده‌ها (12 ماده) نیز نمره کل حمایت اجتماعی ادراک‌شده به دست می‌آید. زیرمقیاس‌ها و ماده‌های متعلق به هر زیرمقیاس بر حسب جدول زیر مشخص و محاسبه می‌شود:

ماده	زیرمقیاس
10، 5، 2، 1	اجتماعی (افراد مهم)

11، 8، 4، 3	خانوادگی
12، 9، 7، 6	دوستان
1-12	حمایت اجتماعی ادراک‌شده (نمره کل)

منابع

بشارت، م. ع. (1385). اعتبار و اعتبار مقیاس سلامت روانی (MHI). فصلنامه دانشور رفتار، 16، 11-16.
بشارت، م. ع. (1386). ویژگی‌های روان‌سنجی و ساختار عاملی مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده. گزارش پژوهشی، دانشگاه تهران.

- Bruwer, B., Emsley, R., Kidd, M., Lochner, C., & Seedat, S. (2008). Psychometric properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support in youth. *Comprehensive Psychiatry*, 49, 195-201.
- Chou, K. L. (2000). Assessing Chinese adolescents' social support: The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Personality and Individual Differences*, 28, 299-307.
- Dhalem, N. W., Zimet, G. D., & Walker, R. R. (1991). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support: A confirmation study. *Journal of Clinical Psychology*, 47, 756-761.
- Mehrabian, A., & Epstein, N. (1972). A Measure of Emotional Empathy. *Journal of Personality*, 40, 525-543.
- Stanley, M. A., Beck, J. G., & Zebb, B. J. (1998). Psychometric properties of the MSPSS in older adults. *Aging and Mental Health*, 2, 186-193.
- Watson, D., Clarke, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS Scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 1063-1070.
- Zimet, G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52, 30-41.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی